पोलीस उपनिरीक्षक मर्यादित विभागीय (मुख्य) परीक्षा - २०११

A

परीक्षा दि. १५-६-१२ 2011

पेपर-१

CODE : AOO

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका

वेळ : 2 (दोन) तास

मराठी, इंग्रजी व सामान्य अध्ययन

एकूण प्रश्न : 200
एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक | केंद्राची संकेताक्षरे | शेवटचा अंक

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी, **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

1. 'सौदागर' हा शब्द कोणत्या भाषेतून मराठी भाषेत रुढ झाला?
(1) संस्कृत (2) पाली (3) तेलगु (4) फारसी

2. सकर्मक कर्तरी प्रयोगाचे वाक्य ओळखा –
(1) ललिता पाणी आणते. (2) ललिताने पाणी आणले.
(3) ललिताने पाणी आणावे. (4) ललिताने जायचे होते.

3. पुढील पर्यायातून 'अंशाभ्यस्त' शब्द ओळखा.
(1) शेजारीपाजारी (2) तुरुतुरु (3) समोरासमोर (4) वटवट

4. "ज्यांना प्रामुख्याने बुद्धीचा वापर करावा लागतो असे लोक ________ " या शब्द समुहासाठी पुढील योग्य शब्द निवडा.
(1) माथाडी (2) बुद्धिमांद्य (3) बुद्धिजीवी (4) कष्टकरी

5. विरोध दर्शक केवल प्रयोगी अव्यये ओळखा –
(1) धिक् , शीऽ (2) चुप, गप, गुपचूप
(3) अरेरे, आई गं, हायहाय (4) छे, छट्, उंहूं

6. 'पंचानन' या शब्दाचा सध्या प्रचलित असणारा अर्थ –
(1) अस्वल (2) सिंह (3) वाघ (4) हरीण

7. खालील समूहात न बसणारा शब्द शोधा –
(1) पक्षी (2) खग (3) विहंग (4) नृप

8. पुढील शब्दातून अचूक अव्यय प्रकार निवडा
अगबाई ... !
(1) केवलप्रयोगी (2) शब्दयोगी (3) उभयान्वयी (4) क्रियाविशेषण

9. '<u>अलीकडे</u> मी तुम्हांला एकही पत्र लिहिले नाही'. या वाक्यातील अधोरेखित शब्दाला काय म्हणता येईल ते सांगा.
(1) उद्देश्य (2) विधेयविस्तार (3) कर्म (4) क्रियापद

10. 'शुचिर्भूत होणे' या वाक्प्रचाराचा योग्य अर्थ सांगा.
(1) घाबरून जाणे (2) फजिती होणे (3) शुद्ध होणे (4) गोंधळून जाणे.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

11. पुढील वाक्यात रिकाम्या जागी अचूक विरामचिन्ह लिहा.
'आवडले का तुला हे पुस्तक ...'
(1) ? (2) ! (3) "........." (4) —

12. खालील वाक्यातील 'अपूर्ण भविष्य काळी' वाक्य कोणते ?
(1) आईने देवपूजा केली असेल. (2) आई देवपूजा करीत होती.
(3) आई देवपूजा करीत असेल. (4) आई देवपूजा करीत आहे.

13. पुढील चार पर्यायातून शुद्ध शब्द ओळखा.
(1) आवतीभोवती (2) अवतीभवती (3) अवतीभोवती (4) औतीभोवती

14. 'प्रमथनाथ' हे कोणत्या देवाचे नाव आहे ?
(1) गणपती (2) विष्णू (3) शंकर (4) कृष्ण

15. लक्ष्यार्थ म्हणजे ——————.
(1) अभिधा शक्तीमुळे प्रकट होणारा अर्थ. (2) लक्षणाशक्तीमुळे प्रकट होणारा अर्थ.
(3) व्यंजना शक्तीमुळे प्रकट होणारा अर्थ. (4) एकच अर्थ प्रकट करणारा शब्द.

16. 'खटला' या अर्थी पुढील शब्द वापरत नाही.
(1) दाखला (2) परिवार (3) कुटुंब (4) कज्जा

17. 'गुडघा' हा शब्द _____ आहे.
(1) तत्सम (2) तद्भव (3) देशज (4) परभाषीय

18. कर्मणीप्रयोगात कर्ता __________ विभक्तीत असतो.
(1) तृतीया (2) प्रथमा (3) चतुर्थी (4) पंचमी

19. पुढील शब्दापासून विशेषण कशाप्रकारे तयार होईल ते चार पर्यायातून निवडा.
नागपूर _____ .
(1) नागपूरकर (2) संत्री (3) नागपुरी (4) मोसंबी

20. पुढील शब्दातून भाववाचक नाम ओळखा.
(1) वकिली (2) गुलाम (3) गायक (4) लबाड

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

21. 'तिच्या दारावरून रेल्वे गेली आहे' हे विधान कोणत्या प्रकाराला सूचित करते ?

(1) उपादान शुद्धालक्षणा (2) साध्यवसाला शुद्धालक्षणा
(3) सारोपा शुद्धालक्षणा (4) शुद्धा लक्षणलक्षणा

---

22. होकारार्थी वाक्य ओळखा :

(1) संताप गिळणे संतांना शोभते. (2) संतांना संतापणे शोभत नाही.
(3) संतांना संतापणे अशोभते. (4) संतांना संतापणे अशोभनीयच.

---

23. दंततालव्य वर्ण असणाऱ्या शब्दाचा पर्याय ओळखा.

(1) कमळ (2) फणस (3) ऊस (4) चांदोबा

---

24. पुढील चार पर्यायातून क्रियाविशेषण अव्ययप्रकाराचा शब्द निवडा.
रीतिवाचक क्रियाविशेषण अव्यय–

(1) सावकाश (2) काल (3) पूर्वी (4) बरेचदा

---

25. वाक्यप्रकार ओळखा –
विधान – कसलाही प्रसंग असला, तरी त्याची चित्तवृत्ती सारखी असते.

(1) मिश्र वाक्य (2) संयुक्त वाक्य (3) गौण वाक्य (4) केवल वाक्य

---

26. निराश्रित मुलांना आश्रय देणारी अशी एक संस्था __________ .

(1) धर्मालय (2) अनाथालय (3) देवालय (4) वृद्धाश्रम

---

27. खालील वाक्यातील 'प्रयोग' ओळखा :
आईने मधुराला बोलावले.

(1) कर्तरीप्रयोग (2) भावेप्रयोग (3) कर्मणीप्रयोग (4) संकीर्ण प्रयोग

---

28. 'अडाणी माणसांमध्ये थोडेसे ज्ञान असणाराही शहाणा ठरतो' – या अर्थाचा वाक्प्रचार निवडा.

(1) वार पाहून पाठ द्यावी. (2) लोका सांगे ब्रह्मज्ञान, आपण कोरडे पाषाण.
(3) शहाण्याला शब्दाचा मार. (4) वासरात लंगडी गाय शहाणी.

---

29. 'मंदिर' हा शब्द पुढीलपैकी कोणत्या प्रकारचा आहे ?

(1) साधित शब्द (2) सिद्ध शब्द (3) तत्सम शब्द (4) तद्भव शब्द

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

30. "ज्याची खावी पोळी, त्याची ________ " म्हण पूर्ण करा.
(1) वापरावी थाळी (2) वाजवावी टाळी (3) वाजवावी शिटी (4) बांधावी मोळी

31. 'डोक्यावर खापर फोडणे – ' या वाक्प्रचाराचा अर्थ खालील पर्यायातून शोधा.
(1) दोष देणे
(2) खूप त्रास होणे
(3) चुगली करणे
(4) डोक्यावर जखम होणे

32. पुढील 'विध्यर्थ' क्रियापदावरून कोणता बोध होतो ते खालील पर्यायातून निवडा.
या औषधाने त्याला आराम पडावा.
(1) कर्तव्य (2) योग्यता (3) शक्यता (4) तर्क

33. 'अचपळ' या शब्दाला समानार्थी पर्याय शोधा –
(1) प्रचंड धावणारे (2) पळ काढणारे (3) न पकडता येणारे (4) चपळ नसलेले

34. पुढील रिकाम्या जागेत अचूक पर्याय भरा.
ज्या शब्दांची पूर्वपरंपरा सांगता येत नाही अशा शब्दांना ________ शब्द असे म्हणतात.
(1) परभाषीय (2) देशी (3) तत्सम (4) तद्भव

35. रमेशने त्या नाटकात दुहेरी भूमिका केली आहे. अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा –
(1) आवृत्तीवाचक (2) गणनावाचक (3) संख्यावाचक (4) पृथक्त्ववाचक

36. 'एखाद्याजवळ जोपर्यंत पैसा असतो तोपर्यंत त्याच्या भोवती सर्वजण गोळा होतात. पण पैसा नसला की त्याच्याकडे कोणीही फिरकून पाहात नाही,' – या वाक्समूहातील म्हण शोधा.
(1) अति शहाणा त्याचा बैल रिकामा
(2) असतील शिते तर जमतील भुते
(3) आधणातले रडतात नि सुपातले हसतात
(4) करावे तसे भरावे

37. पुढील काळाला अनुसरुन समर्पक वाक्य चार पर्यायातून निवडा –
पूर्ण भूत काळ –
(1) मी निबंध लिहिला.
(2) मी निबंध लिहिला आहे.
(3) मी निबंध लिहिला असेल.
(4) मी निबंध लिहिला होता.

38. 'खलबत्ता', 'अडकित्ता' – हे शब्द मराठीत कोणत्या भाषेतून आले आहेत ?
(1) तामिळ (2) फारसी (3) पोर्तुगीज (4) कानडी

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

39. संयुक्त वाक्य ओळखा -

(1) मला ताप आल्यामुळे मी शाळेस जाणार नाही.

(2) मला ताप आला आहे; म्हणून मी शाळेस जाणार नाही.

(3) मला ताप आला आहे. मी शाळेत जाणार नाही.

(4) मी शाळेत जाणार नाही, मला ताप आला आहे.

---

40. अण्णा, अक्का, चाकरी हे शब्द ______ या भाषेतील आहेत.

(1) फारसी (2) अरबी (3) कानडी (4) संस्कृत

खालील उतारा वाचून त्यापुढील प्रश्नांची (प्रश्न 41 ते 45) योग्य उत्तरे लिहा.

एकोणिसाव्या शतकातील चळवळी, समस्या व त्या संबंधीचे एकंदर वाङ्मय 'ब्राह्मणी' आहे अशी टीका अनेक वेळा केली जाते. बहुजनसमाज, मागासलेल्या जाती-जमाती ह्यासंबंधी फारसे लिहिले गेलेले नाही. महात्मा फुले व त्यांची सत्यशोधक चळवळ ब्राह्मणेतर समाजाचा अभ्यास करण्यासाठी मार्गदर्शक ठरत असली, तरी एकूण ब्राह्मणेतरांविषयी लिखित माहिती, नोंदी फार कमी आहेत. ब्राह्मणेतर समाजात स्त्रिया आणि तळागाळाचे अस्पृश्य ह्यांच्या व्यथा-वेदना, त्यांच्या आशा-आकांक्षा ह्याविषयी तर माहितीच मिळत नाही. गेल्या काही वर्षांत बंगालमध्ये उदयास आलेल्या 'सबाल्टर्न स्टडीज' च्या माध्यमातून ह्या दबल्या गेलेल्या, दुर्लक्षित समाजघटकाचा शोध सुरू झाला आहे. मुंबईत स. ग. मालशे ह्या ख्यातकीर्त संशोधकांना ताराबाई शिंदे ह्यांच्याविषयी अचानक माहिती मिळाली ती त्यांनी पुस्तकरूपाने प्रसिद्ध केली आहे.

ताराबाई शिंदे ह्या मराठा. मुंबई-पुण्यापासून दूर असलेल्या बुलढाण्यासारख्या दूरच्या एका गावात वाढलेल्या. त्यांच्या सुदैवाने शिक्षणाच्या सोयी त्यांना उपलब्ध झाल्यामुळे त्यांच्या जाणिवेच्या व ज्ञानाच्या कक्षा रुंदावल्या. फुल्यांच्या सत्यशोधक चळवळीचेही संस्कार त्यांच्यावर झालेले होते.

ताराबाईंचा काळ इ.स. 1840 ते 1910 असा मानला जातो. ह्या काळात स्त्रीशिक्षण फारसे लोकप्रिय नव्हते; पण घरंदाज कुटुंबात झालेला जन्म व पुन्हा चार भावांमध्ये एकच बहीण होण्याचे सुदैव लाभल्यामुळे त्यांना कामचलाऊ स्वरूपाचे शिक्षण मिळाले होते. स्वभाव चौकस असल्यामुळे पुराणे व धार्मिक पुस्तकांबरोबर इतरही पुस्तके व वृत्तपत्रे त्यांनी वाचली. या वाचनामुळे त्यांना जीवनाकडे - विशेषत: सामाजिक परिस्थितीकडे- पाहण्याची एक वेगळी दृष्टी प्राप्त झालेली होती. त्या काळात खानदानी कुळात जन्मलेल्या मराठा स्त्रिया समाजात फारशा मिसळत नसत. त्यांना मर्यादित स्वरूपाची पडदा पद्धती पाळावी लागत असे. ताराबाईंना दुर्दैवाने मूलबाळ नव्हते. त्यांना वाचनाची हौस दांडगी होती. रमाबाई रानडे किंवा पंडिता रमाबाईंसारख्या त्या कोणत्याही चळवळीत नव्हत्या. कोणत्याही संघटनेशी त्यांचा फारसा संबंध आला नाही. भरपूर वेळ उपलब्ध असल्यामुळे व घरातील वातावरणामुळे धिटाईने व मोकळेपणाने त्या काही लिहू शकल्या. संसारातही त्यांचे मन रमले नव्हते. घरजावई असलेला त्यांचा नवरा फारसा कर्तबगार नव्हता. त्यामुळे लेखन-वाचन हाच त्यांच्या जीवनाचा आधार बनला असावा.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

41. ताराबाई शिंदे यांचा विशेष स्वभाव गुण कोणता ?

(1) फटकळ (2) तुडतुड्या (3) चौकस (4) तुसडा

42. इ.स. 1840 ते 1910 ह्या काळात कोणती गोष्ट लोकप्रिय नव्हती ?

(1) प्रौढशिक्षण (2) क्रीडा शिक्षण (3) स्त्री शिक्षण (4) पुरुष शिक्षण

43. तत्कालिन समाजात कोणत्या खानदानी कुळातील स्त्रिया मिसळत नसत ?

(1) ब्राह्मण (2) मराठा (3) वैश्य (4) गुजराती

44. सत्यशोधक चळवळ कोणी चालू केली ?

(1) ताराबाई शिंदे (2) न्यायमूर्ती रानडे (3) महात्मा फुले (4) महर्षी धों. के. कर्वे

45. ताराबाई शिंदे यांच्याविषयी कोणास माहिती मिळाली ?

(1) ह. म. घोडके (2) स. ग. मालशे (3) रमाबाई (4) रखमाबाई

पुढील उतारा वाचून त्यावर आधारित प्रश्न क्रमांक 46 ते 50 ची उत्तरे द्या.

अरण्य वाचनासाठी रानात फिरत असतांना अनेकदा गुहांमधून भाकरीसारखे पदार्थ आढळून येतात, आणि ते पदार्थ पाहून मनात कुतूहल निर्माण होते. मधाच्या हंगामात अस्वलं जंगलातील टेंबरं, मोहाची फुलं, जांभळं, रानमुनिया इत्यादी फळं खाऊन त्यावर मधाची पोळी खातात. गुहेत परतल्यावर अर्धवट पचलेली ही फळं आणि मधाचं मिश्रण कातळावर ओकतात. ते सुकलं म्हणजे त्यापासून जाड अशी भाकर तयार होते. त्यास अस्वलाची भाकर असे म्हणतात. भाकरी मधामुळं त्यातील फळं सडत नाहीत. त्यामुळे ही भाकर सुकल्यावर बरेच दिवस राहू शकते. पावसाळ्यात जेव्हा अन्नाचं दुर्भिक्ष असतं त्या काळात अस्वलं या भाकरीचा उपयोग आपल्या पिलांसाठी करीत असतात. आदिवासी जेव्हा ही पौष्टिक भाकर अस्वलांपासून हिसकावून घ्यायला जातात तेव्हा अनेकदा अस्वलं त्यांच्यावर हल्ला करतात.

विविध प्रकारची पानं, फुलं, फळं आणि मध खाऊन त्याच्या मिश्रणाचे लाडू वानरदेखील करीत असतात आणि ते झाडाच्या ढोलीत ठेवतात. वानर या लाडूंचा उपयोग आपल्या पिलांसाठी अन्नाची टंचाई निर्माण झाली म्हणजे करतात.

रानातील अनेक झाडांखाली अर्धवट खाल्लेली टेंबरं, पेरू आणि कुरतडलेली बदामाची फळं दिसून येतात. या अशा झाडांकडे बारकाईनं पाहिल्यास झाडांवर वटवाघळाची पिलं लोबतांना दिसतात. ही फळं पिलांना भरविण्यासाठी मातापित्यांनी रानातून गोळा करुन आणलेली असतात. पण खाता खाता पिलांच्या तोंडातून ती निसटून खाली पडतात. घाटमाथ्यावरील वटवृक्षांच्या आश्रयानं राहणाऱ्या वटवाघळाच्या विष्ठेतून कोकम आणि फणसाचं बी आढळून येतं. ही वाघुळं रातोरात कोकणात जाऊन ही फळं खातात आणि लगेचच परततात. कोकमचं बी तसं रुजायला अवघड असतं, पण वाघळाच्या शिटेतून पडलेलं बी मात्र लगेच उगवतं.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

जंगलातील रस्त्यावरून हिंडतांना आपल्याला सापानं सरपटत रस्ता ओलांडलेला दिसून येतो. त्यामुळं कुठं अगदी सरळ तर कुठं वेडीवाकडी वण पडते. सरळ वण बिनविषारी सापाची असते तर वेडीवाकडी वण विषारी सापाची असते असं सर्वसाधारण विधान करता येतं. नाग वेडीवाकडी वळणं घेत चालत असल्यामुळे त्या वळणाला नागमोडी वळण म्हणतात. धामणीचा मात्र याला अपवाद आहे.

जंगलात घोरपड झाडाच्या ढोलीत अथवा दगडगोट्यांतून राहात असली तरी तिची वीण मात्र पावसाळ्यात एखाद्या वारूळात होते. वारुळाच्या छिद्रातून ती सतत आतबाहेर करीत असल्यामुळे पावसाने ओल्या झालेल्या छिद्राजवळची जागा रमून जाते. त्यामुळं तिच्या वारुळातील आस्तित्वाची माहिती होते.

जंगलात फिरतांना आपल्याला निरनिराळ्या प्रकारच्या जनावरांच्या आणि प्राण्यांच्या अस्तित्वाच्या खाणाखुणा जशा आढळून येतात तशाच निरनिराळ्या पक्षांच्या अस्तित्वाचे पुरावेही आढळून येतात.

---

46. जंगलातील रस्त्यावरून साप सरपटतांना जी वेडी वाकडी वण पडते. ती ________.

(1) धामण या सापाची असते. (2) बिनविषारी सापांची असते.

(3) सर्वसाधारणपणे विषारी सापांची असते. (4) कोणत्याही सापांची असू शकते.

---

47. घोरपडीची वीण पावसाळ्यात ________.

(1) झाडाच्या ढोलीत होते. (2) एखाद्या वारूळात होते.

(3) दगड-गोट्यात होते. (4) जंगलातील गुहेत होते.

---

48. पावसाळ्यात जेव्हा अन्नाचं दुर्भिक्ष असतं त्या काळातं अस्वलं भाकरीचा उपयोग ________ .

(1) आपल्या पिलांसाठी करतात. (2) इतर पक्षांसाठी करतात.

(3) स्वत:साठी करतात. (4) आदिवासींसाठी करतात.

---

49. विविध प्रकारची पानं, फुलं, फळं आणि मध खाऊन त्याच्या मिश्रणाचे लाडू वानर तयार करतात. हे लाडू वानर ________ .

(1) गुहेत ठेवतात. (2) झाडाच्या ढोलीत ठेवतात.

(3) झाडाच्या बुंध्याजवळ खड्डयात ठेवतात. (4) वारुळात ठेवतात.

---

50. घाटमाथ्यावरील वटवाघळं रातोरात कोकणात जाऊन ________.

(1) मोहाची फुलं, जांभळं, रानमुनिया खातात. (2) विविध प्रकारची पानं, फुलं, फळं खातात.

(3) टेंबरं, पेरू, बदामाची फळं खातात. (4) कोकम आणि फणस ही फळं खातात.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

51. Fill in the blank with the appropriate preposition :
Mary was hoping to spot her friend ________ the crowd.
(1) for (2) between (3) among (4) since

52. Choose the correct form of a verb from the following to fill in the blank.
Each of the students ________ given a pencil.
(1) was (2) were (3) are (4) shall

53. Choose one word for the following phrase.
One who thinks only of oneself ________ .
(1) egoist (2) elegant (3) edible (4) economist

54. Choose, from the following alternatives, the word which is most nearly the same in meaning.
'Prohibit' ________ .
(1) prescribe (2) forfeit (3) forbid (4) provide

55. Fill in the blank with appropriate preposition :
They were not ________ breakfast.
(1) on (2) for (3) at (4) in

56. Choose the correct preposition from the following to fill in the blank.
Raghu says that his pen is superior ________ my pen.
(1) to (2) than (3) by (4) between

57. Choose the correct alternative from the following to fill in the blank.
My friends ________ the Prime Minister yesterday.
(1) see (2) will see (3) have seen (4) saw

58. Choose the correct alternative from the following to fill in the blank.
It ________ since early morning.
(1) rained (2) was raining
(3) has been raining (4) will rain

59. Which of the following is the correct usage ?
(1) He is more intelligent than any other student of the class.
(2) He is more intelligent than many other student in the class.
(3) He is most intelligent than any other student of the class.
(4) He is much intelligent than most other students of the class.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

60. Pick out the correct indirect narration for the following sentence :
"Don't be stupid, Jason", said his mother.
(1) Mothers asked him that not to be stupid.
(2) Mother asked Jason not to be stupid.
(3) Mother ordered Jason that behaves properly.
(4) Mother replied to Jason that not to be stupid.

---

61. Pick out the correct question tag to the following sentence.
Polish my shoes nicely,
(1) will you ? (2) shall we ? (3) won't you ? (4) can't you ?

---

62. Fill in the blank with the correct tense form :
The match ________ if it rains. (to cancel)
(1) will cancel (2) will be cancelled
(3) would cancel (4) should cancelled

---

63. Fill in the blank with the suitable article :
Samudragupta was ________ great warrior.
(1) the (2) an (3) a (4) no article

---

64. Choose the correct sentence of the following :
(1) You will when return the book ?
(2) When you will return the book ?
(3) Will you when return the book ?
(4) When will you return the book ?

---

65. Which is the correct indirect speech of the following sentence ?
He said to me, "Where are you going ?"
(1) He asked me where I was going.
(2) He told to me where I was going ?
(3) He asked to me where was I going ?
(4) He asked me if I was going.

---

66. Choose the word or phrase from the following that is most nearly opposite in meaning of the numbered word :
Guilty ________ .
(1) innocent (2) pure (3) energetic (4) virtuous

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

67. Complete the following sentence by choosing the correct conjunction.

Seema ran very fast _________ failed to reach on time.

(1) and (2) although (3) but (4) because

68. Fill in the blank with the appropriate preposition :

He asked _________ his health.

(1) after (2) for (3) to (4) above

69. Choose, from the following alternatives, the word which is most nearly the same in meaning.

Competence :

(1) ability (2) efficiency (3) compensation (4) competition

70. Very few Indian emperors were as great as Ashok. (change into superlative)

(1) Ashok was one of the greatest Indian emperors.
(2) Ashok was greater than most others Indian emperors.
(3) Ashok was as great as Indian emperors.
(4) Ashok was as greater as Indian emperors.

71. Fill in the blank with the suitable article :

He has _________ position with good pay.

(1) a (2) an (3) the (4) no article

72. Which is the correct direct speech of the following sentence ?

She says she likes going to a seaside.

(1) She says, "I like going to a seaside."
(2) She said, "She likes going to a seaside."
(3) She told, "She like going to the seasides."
(4) She exclaimed, "She like going to the seaside."

73. Choose the correct sentence of the following :

(1) Neither of these books is mine.
(2) Neither of these books are mine.
(3) Neither of these books were mine.
(4) Neither of these books mine.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

74. Which is the correct passive voice of :
"He kept me waiting."
(1) I am kept waiting by him.
(2) I was kept waiting by him.
(3) I have been kept waiting by him.
(4) I had been kept waiting by him.

---

75. Which one of the following sentences makes some sense to you ?
(1) He always tells a tale of a tail. (2) He always tails a tell of a tale.
(3) He always tales a tail of a tell. (4) He always tells a tail of a tale.

---

76. Pick out the incorrect part of the following sentence.
'I know that she has been slept for eight hours last night'.
(1) I know that (2) she has been slept
(3) for eight hours (4) last night

---

77. Correct the following :
He is best boy in our class.
Choose the correct alternative given below.
(1) He is best boys in our class
(2) He is best than any other boy in our class
(3) He is the best boy in our class
(4) He is the most best boy in our class

---

78. Fill in the blank with appropriate preposition :
Indians have pinned their hopes ________ the emergence of some superman.
(1) at (2) up (3) on (4) in

---

79. Select the correct sentence of comparative degree :
(1) He is the eldest than two brothers.
(2) He is the more elder of the two brothers.
(3) He is the elder then two brothers.
(4) He is the elder of the two brothers.

---

80. Choose the correct plural form of a noun.
hero ________ .
(1) heroine (2) heroess (3) heros (4) heroes

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

81. Fill in the blank with the correct tense form :
I ________ they are wrong.
(1) think (2) have been thinking
(3) am thinking (4) was thinking

82. Choose the word from the following that is most nearly opposite in meaning of the numbered word.
Obscure ________ .
(1) implicit (2) obnoxious (3) explicit (4) pedantic

83. Select the correct auxiliary verb from the following to fill in the blank.
Children ________ obey their parents.
(1) may (2) could (3) would (4) should

84. Add question tag to the following sentence :
"Taxes are high in this country."
(1) doesn't it ? (2) do they ? (3) aren't they ? (4) don't they ?

85. Select the correct passive voice of the sentence given below.
The chairman was ringing the bell.
(1) The bell was rung by the chairman.
(2) The bell was being rung by the chairman.
(3) The bell was ringed by the chairman.
(4) The bell were being rung by the chairman.

86. Choose the word from the following that is most nearly opposite in meaning of the numbered word.
Singular ________ .
(1) dull (2) ancient (3) common (4) social

87. Choose from the following alternatives, the word which is most nearly the same in meaning.
Directory ________ .
(1) officer (2) a book giving information
(3) office of a director (4) telephone

88. This news is too good to be true (Rewrite Removing 'too')
Choose the correct alternative from the following :
(1) This news is good enough to be true.
(2) This news is so good that it can be true.
(3) This news is very good that it must be true.
(4) This news is so good that it can not be true.

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

89. Choose the correct alternative for the statement given below.
Unless you behave well ________ .
(1) You will not be punished. (2) You must not be punished.
(3) You will be punished. (4) You may not be punished.

90. Choose the correct article from the following to fill in the blank.
There is ________ hourly bus service to my native place.
(1) a (2) an (3) the (4) no article

(91 - 95)
Read the following passage and answer the questions given below :

"I am sure, half of the patients you attend to are cured by your smile. Keep smiling." That's what President APJ Abdul Kalam told Vijaya Bhosale as he gave her the prestigious Florence Nightingale award for nursing at the Rashtrapati Bhavan on May 12. Miss Bhosale has become the first woman from Maharashtra to get the award.

It was a fatal day in 1981 that changed Bhosale's life forever. She was travelling in an auto-rickshaw with her sister and two brothers when they met with a bad accident. Her sister died on the spot and Bhosale who was in coma for six days, regained consciousness due to the untiring efforts of some doctors andnurses. She lost one toe which had to be amputated but gained a vision. She had found her vocation : nursing.

She never married and dedicated herself entirely to the profession. This survivor of a near fatal accident went on to attend accident, trauma andmal-nourishment victims time and again. Be it the 1993 blasts, the 2003 blasts or the2001 Gujarat earthquake, Bhosale was there, doing all that she could.

"It is a feeling of satisfaction that comes from saving lives. I was saved because of some very good doctors and nurses. Don't you think I owe my life to that profession ?" says miss Bhosale.

No stranger to awards, Bhosale was given awards many-a-time. The latest award brought her exemplary service to the State Government's noice and the Health Minister Vimal Mundada felicitated her on May 23.

91. What did Miss Bhosale lose for ever after the accident mentioned in the passage ?
(1) a part of her foot (2) her vision
(3) her consciousness (4) her brothers

92. Which one of the following sentences is 'true' ?
(1) The president gave Bhosale the Florence Nightingale award on May 23.
(2) Vijaya Bhosale owes her life to the profession of nursing.
(3) Dr. Kalam thinks that all the patients that Bhosale attends are cured by her smile.
(4) The Health minister felicitated Miss Bhosale on May 12.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

93. How manypassengers survived the auto-rickshaw accident mentioned in the passage ?
(1) 1 - (one) (2) 2 - (two) (3) 3 - (three) (4) 4 - (four)

---

94. Which of the following statements is 'not' true ?
(1) Miss Bhosale's smile has healing effect.
(2) No otherwoman from Maharashtra had been given the Florence Nightingale award before Miss Bhosale got it.
(3) Miss Bhosale has served the people in many disasters.
(4) Just because of her fate Miss. Bhosale regained her consciousness after six days.

---

95. Miss Bhosale took nursing as her profession and vocation because ________ .
(1) She wantedto do some social work.
(2) Her sister died in an accident.
(3) Some doctor and nurses saved her life with great efforts.
(4) She wanted to win the Florence Nightingale award.

(96 - 100)

Read the following passage and select the correct answers to the questions given below :

Situated in the valley of river Gargi, Baramula was a small tahasil of Khanjour District. A newly installed power plant there was to be commissioned soon. Hence the railway minister, Uttam Singh felt it necessary that the place should be well connected with Patrawa and Sheshnagar, the nearest big towns of the area. Moreover for a quick and safe transportation of employees coming from neighbouring towns daily, a railway bridge on river Gargi was essenial. The minister decided to visit the site and discuss the plan with railway authorities atzonal railway head office. He asked Ramaswamy, his secretary to do the needful.

One fine morning, Manikchand, the tahasildar of Baramula, got a call from district headquarters. The message was that immediately after his meeting with railway officials at Nagiod the minister will be reaching Baramula by a car, at around 1 p.m. Manikchand and the local thanedar Ram Charan, remained in the porch of the Baramula dak bungalow for quite sometime but eventually driven by the heat saught shelter in the sitting rooms, as it was a burning hot day and the minister's arrival was delayed. After some time noise of a car was heard. Manikchand rushed to the porch and stood there with his hands covering his face. Unable to contain himself at the strange behaviour of Manikchand, the minister asked him what he meant by insolently standing with his face covered. He said, "Sir, as per the general instructions, a tahasildar should not see a minister directly. I am only obeying orders."

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

96. Why could the Tahasildar not stay for long in the porch of the dak bungalow ?

(1) The district collector was there to receive the minister.

(2) His other friends were waiting in the sitting room.

(3) The hot wind made his stay difficult.

(4) He was not supposed to see the minister.

---

97. The Power station was built at which of the following places ?

(1) Patrawa (2) Sheshnagar (3) Baramula (4) Khanjour

---

98. According to the passage what was the need of a railway bridge across the Gargi river ?

(1) It would reduce the travelling time of the power plant employees.

(2) It would connect Baramula with Zonal railway office.

(3) It would help the plant to grow faster.

(4) It would make the journey luxurious.

---

99. According to the passage who informed Manikchand about the minister's visit ?

(1) The secretary to the minister

(2) Officers of the zonal railway head office

(3) Someone telephoned him from Khanjour

(4) The thanedar informed him

---

100. According to the passage the Zonal office of railways was at which of the following places ?

(1) Khanjour (2) Sheshnagar (3) Patrawa (4) Nagiod

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

101. जन्मतारखेप्रमाणे योग्य क्रम लावा :

(i) गो.ग. आगरकर (ii) धों.के. कर्वे
(iii) शाहू महाराज (iv) बाबासाहेब आंबेडकर

(1) (i), (ii), (iii), (iv) (2) (i), (iii), (ii), (iv)
(3) (iii), (i), (ii), (iv) (4) (ii), (i), (iii), (iv)

Arrange in order of their dates of birth.

(i) G.G. Agarkar (ii) D.K. Karve
(iii) Shahu Maharaj (iv) Babasaheb Ambedkar

(1) (i), (ii), (iii), (iv) (2) (i), (iii), (ii), (iv)
(3) (iii), (i), (ii), (iv) (4) (ii), (i), (iii), (iv)

---

102. शेतीचे व्यापारीकरण म्हणजे काय ?

(1) पारंपारिक पिकांची लागवड करण्यावर भर
(2) नगदी व पारंपारिक पिकांची लागवड करण्यावर भर
(3) नगदी पिकांची लागवड करण्यास अधिक महत्त्व
(4) यापैकी कोणतेही नाही

What is meant by commercialization of Agriculture ?

(1) Emphasis on cultivation of traditional crops
(2) Emphasis on cultivation of cash crops and traditional crops
(3) Emphasis on cultivation of cash crops
(4) None of these

---

103. 1930 मध्ये सरकारने शारदा कायदा मंजूर केला ह्याप्रमाणे मुलाचे व मुलीचे लग्नासाठी किमान वय किती असावे असे सांगण्यात आले.

(1) 18 व 14 वर्षे (2) 18 व 16 वर्षे
(3) 16 व 14 वर्षे (4) 16 व 12 वर्षे

What was the minimum age requirement of bridegroom and bride for marriage as per the Govt. passed Sharada Act. in 1930 ?

(1) 18 and 14 years (2) 18 and 16 years
(3) 16 and 14years (4) 16 and 12 years

---

104. 1916 चा 'लखनौ करार' या दोन संघटनांत झाला –

(1) स्वराज्यपक्ष आणि मुस्लिम लीग (2) हिंदू महासभा आणि मुस्लिम लीग
(3) हिंदू महासभा आणि भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस (4) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस आणि मुस्लिम लीग

Lucknow pact of 1916 was signed between :

(1) Swarajya Party and Muslim League
(2) Hindu Mahasabha and Muslim League
(3) Hindu Mahasabha and Indian National Congress
(4) Indian National Congress and Muslim League

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

105. समाज समता संघाची स्थापना _________ यांनी केली.

(1) क्रांतीवीर वि.दा. सावरकर (2) डॉ. बी.आर. आंबेडकर
(3) राजर्षी शाहू महाराज (4) न्यायमूर्ती म.गो. रानडे

'Samaj Samata Sangh' was established by _________ .

(1) Krantiveer V.D. Savarkar (2) Dr. B.R. Ambedkar
(3) Rajarshi Shahu Maharaj (4) Justice M.G. Ranade

---

106. संत तुकडोजी महाराज यांचे खरे नाव काय होते ?

(1) माणिक बंडोजी ठाकूर (2) माणिक बंडोजी ठाकरे
(3) माणिक बंडोजी ठोंबरे (4) वरीलपैकी एकही नाही

What was the real name of Sant. Tukdoji Maharaj ?

(1) Manik Bandoji Thakur (2) Manik Bandoji Thakre
(3) Manik Bandoji Thombre (4) None of the above

---

107. 1857 च्या उठावास काय कारणीभूत झाले नाही ?

(i) बंगालची लूट (ii) कंपनीची व्यापारात मक्तेदारी
(iii) चरबीयुक्त काडतुसे (iv) वाढती बेकारी
(v) धार्मिक बंधने (vi) कोणताही पर्याय योग्य नाही

(1) (i) (2) (ii) (3) (iii) (4) कोणताही पर्याय योग्य नाही

What was not responsible for the 1857 uprising ?

(i) Bengals loot (ii) Company's trading interests
(iii) Fat covered cartridges (iv) Growing unemployment
(v) Religious restriction (vi) None of the above

(1) (i) (2) (ii) (3) (iii) (4) None of the above

---

108. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी बौद्ध धर्माची दिक्षा कोठे घेतली ?

(1) नागपूर (2) औरंगाबाद (3) नाशिक (4) महाड

Name the place where Dr. Babasaheb Ambedkar embraced Boudha religion.

(1) Nagpur (2) Aurangabad (3) Nashik (4) Mahad

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

109. ________ हा 1919 च्या कायद्याचा प्रमुख उद्देश होता.
(1) शिक्षण व्यवस्थेत सुधारणा करणे
(2) जबाबदार शासनपद्धती अस्तित्वात आणणे
(3) गव्हर्नर जनरलचे अधिकार व्यापक करणे
(4) स्थानिक स्वराज्य संस्थेची सुरुवात करणे

The main objective of the 'Act of 1919' was to :
(1) Reform educational system
(2) Introduce responsible Government
(3) Strengthen the hold of Governor General
(4) Introduce Local Self Government

---

110. भारतात पहिला रेल्वे मार्ग कोठे सुरू झाला ?
(1) मुंबई ते नागपूर (2) मुंबई ते आग्रा
(3) मुंबई ते ठाणा (4) मुंबई ते पुणा

Which was the first Railway line commissioned in India ?
(1) Mumbai to Nagpur (2) Mumbai to Agra
(3) Mumbai to Thana (4) Mumbai to Poona

---

111. शाहू महाराजांना कोणत्या संस्थानच्या महाराणीने दत्तक घेतले होते ?
(1) सातारा (2) बडोदा (3) इंदौर (4) कोल्हापूर

Name the princely state whose queen had adopted Shahu Maharaj.
(1) Satara (2) Baroda (3) Indore (4) Kolhapur

---

112. जालीयनवाला बाग हत्याकांडाची चौकशी करण्यासाठी कोणते कमिशन नेमले गेले होते ?
(1) हंटर कमिशन (2) सायमन कमिशन
(3) वेल्बी कमिशन (4) सार्जंट कमिशन

Which commission was appointed to investigate the Jallianwala Bagh - massacre ?
(1) Hunter commission (2) Simon commission
(3) Welby commission (4) Sargent commission

---

113. "सार्वजनिक सत्यधर्म" हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे ?
(1) कर्मवीर भाऊराव पाटील (2) महर्षी धोंडो केशव कर्वे
(3) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर (4) महात्मा ज्योतिबा फुले

Who wrote 'Sarvajanik Satyadharma' ?
(1) Karmaveer Bhaurao Patil (2) Maharshee Dhondo Keshav Karve
(3) Dadoba Pandurang Tarkhadkar (4) Mahatma Jyotiba Phule

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

114. 1918 मध्ये गांधीजींनी कोणत्या लेबर असोसिएशनची स्थापना केली ?

(1) अहमदाबाद टेक्सटाईल (2) ऑल इंडिया ट्रेड युनियन

(3) बॉम्बे ट्रेड युनियन (4) कोलकत्ता ट्रेड युनियन

Which labour association was established by Mahatma Gandhi in 1918 ?

(1) Ahmedabad Textile (2) All India Trade Union

(3) Bombay Trade Union (4) Calcutta Trade Union

---

115. महात्मा फुले यांच्या कोणत्या ग्रंथाचा 'विश्वकुटुंबाचा जाहीरनामा' म्हणून उल्लेख केला जातो ?

(1) गुलामगिरी (2) तृतीयरत्न

(3) सार्वजनिक सत्यधर्म (4) शेतकऱ्यांचा आसूड

Which book of Mahatma Phule is recognised as 'Manifesto of Universal Family' ?

(1) Gulamgiri (2) Trutiyaratna

(3) Sarvajanik Satyadharma (4) Shetkaryancha Asud

---

116. सन 1857 च्या काळात हिंदुस्तानाच्या कोणत्या भागात फारसे उठाव झाले नाहीत ?

(1) उत्तर हिन्दुस्तान (2) पूर्व हिन्दुस्तान

(3) मध्य हिन्दुस्तान (4) दक्षिण हिन्दुस्तान

Around 1857 which part of Hindustan did not experience as much uprising ?

(1) Northern Hindustan (2) Eastern Hindustan

(3) Central Hindustan (4) Southern Hindustan

---

117. 'भारत हा भारतीयांचाच' ही घोषणा कोणी दिली ?

(1) स्वामी विवेकानंद (2) स्वामी दयानंद सरस्वती

(3) रामकृष्ण परमहंस (4) वि.दा. सावरकर

Who gave the slogan 'India for Indians' ?

(1) Swami Vivekanand (2) Swami Dayanand Saraswati

(3) Ramkrishna Paramhansa (4) V.D. Savarkar

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

118. भारतरत्न हा पुरस्कार मरणोत्तर कोणास प्रदान करण्यात आला ?

(1) धों.के. कर्वे (2) शाहू महाराज

(3) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (4) वरील कोणासही नाही.

To whom was Bharat Ratna posthumously awarded ?

(1) D.K. Karve (2) Shahu Maharaj

(3) Dr. Babasaheb Ambedkar (4) None of the above

---

119. जोड्या लावा :

(a)	म. फुले	(i)	अनाथ बालिका आश्रम
(b)	धों.के. कर्वे	(ii)	अभिनव वसतिगृह
(c)	शाहू महाराज	(iii)	सत्यशोधक समाज
(d)	गो.ग. आगरकर	(iv)	डेक्कन एज्युकेशन सोसायटी

(1) (a) - (iii), (b) - (i), (c) - (ii), (d) - (iv)

(2) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

(3) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)

(4) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (ii)

Pair correctly :

(a)	Mahatma Phule	(i)	Anath Balika Ashram
(b)	D.K. Karve	(ii)	Abhinav Vasati Graha
(c)	Shahu Maharaj	(iii)	Satyashodhak Samaj
(d)	G.G. Agarkar	(iv)	Deccan Education Sociey

(1) (a) - (iii), (b) - (i), (c) - (ii), (d) - (iv)

(2) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

(3) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)

(4) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (ii)

---

120. नामदार गोपाळ कृष्ण गोखले यांचे विचार कशातून प्रतीत होतात ?

(1) भारत सेवक समाज (2) भारत जनता समाज

(3) भारत समता समाज (4) भारत एकता समाज

Shri. Gopal K. Gokhale expressed himself through :

(1) Bharat Sevak Samaj (2) Bharat Janta Samaj

(3) Bharat Samta Samaj (4) Bharat Ekta Samaj

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

121. हरियाणामधील __________ जातीच्या म्हशी दूध उत्पादनासाठी प्रसिद्ध आहेत.
(1) मुऱ्हा (2) भादवरी (3) निलीरावी (4) जाफराबादी

________ breed of buffaloes in Hariyana are known for milk production.
(1) Murha (2) Bhadvari (3) Niliravi (4) Jafarabadi

122. महाराष्ट्रात कोणत्या विभागात सर्वात अधिक जिल्हे येतात ?
(1) पुणे (2) औरंगाबाद (3) नागपूर (4) कोकण

In which Revenue Division there are maximum number of Districts in Maharashtra ?
(1) Pune (2) Aurangabad (3) Nagpur (4) Konkan

123. भारतातील पिकाखालील किती क्षेत्र पावसावर अवलंबून आहे ?
(1) सुमारे एक चतुर्थांश (2) अर्ध्यापेक्षा अधिक
(3) सुमारे तीन चतुर्थांश (4) संपूर्ण

How much of the cropped area in India is dependent on rainfall ?
(1) About one - fourth (2) More than one half
(3) About three fourth (4) Entire

124. वैतरणा (मोडक सागर) तलाव महाराष्ट्रात कोणत्या जिल्ह्यात आहे ?
(1) मुंबई उपनगर (2) ठाणे
(3) पुणे (4) अहमदनगर

Where is the Vaitarna (Modak Sagar) lake situated in Maharashtra ?
(1) Mumbai Suburbs (2) Thane
(3) Pune (4) Ahmednagar

125. इपीझेड (EPZ) म्हणजे काय ?
(1) एकॉनॉमिकली प्रॉमिनंट् झोन (2) एक्स्पोर्ट प्रोसेसिंग झोन
(3) इलेक्ट्रॉनिकली प्रोफिशियंट झोन (4) इकॉनॉमिकली पोटेंशियल झोन

EPZ stands for :
(1) Economically Prominent Zone (2) Export Processing Zone
(3) Electronically Proficient Zone (4) Economically Potential Zone

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

126. गोदावरीची कोणती उपनदी महाराष्ट्रात उगम पावते नंतर आंध्रात शिरुन पुन्हा महाराष्ट्रात येऊन गोदावरीला मिळते ?

(1) दारणा (2) दुधना (3) मांजरा (4) प्राणहिता

Which tributary of Godavari originates in Maharashtra traverses to Andhra and reenters Maharashtra to meet Godavari ?

(1) Darna (2) Dudhana (3) Manjra (4) Pranhita

---

127. महाराष्ट्रात सध्या 6 विभाग व 35 जिल्हे आहेत, जेव्हा 1960 मध्ये राज्य अस्तित्वात आले तेंव्हा किती विभाग व जिल्हे होते ?

(1) 4 , 26 (2) 5 , 28 (3) 3 , 24 (4) 4 , 32

Presently, Maharashtra has 6 divisions and 35 districts. When the state came into being in 1960, how many divisions and districts were there ?

(1) 4, 26 (2) 5, 28 (3) 3, 24 (4) 4, 32

---

128. महाराष्ट्रातील __________ या जिल्ह्यात एकही राष्ट्रीय महामार्ग नाही.

(1) नांदेड (2) पुणे (3) सोलापूर (4) धुळे

__________ district does not have a single National Highway.

(1) Nanded (2) Pune (3) Solapur (4) Dhule

---

129. राज्यांच्या लोकसंख्येच्या संदर्भात काय **खरे नाही** ?

(1) उत्तरप्रदेश लोकसंख्येत क्रमांक एक आहे.

(2) पाँडिचेरी सर्वात कमी लोकसंख्या असलेले राज्य आहे.

(3) महाराष्ट्र लोकसंख्येत दुसऱ्या क्रमांकावर आहे.

(4) वरील कोणतेही नाही

In terms of population what is **not true** ?

(1) Uttar Pradesh is the most populated.

(2) Pondicherry is the least populated.

(3) Maharashtra is the second most populous state.

(4) None of the above.

---

130. वन्यजीवन कशाने धोक्यात आलेले नाही ?

(1) जंगलावरील अतिक्रमण (2) वाढती लोकसंख्या

(3) अवैध जंगलतोड (4) वन्यप्राण्यांमधील आपापसातील वैर

What does not constitute a threat to Wildlife ?

(1) Encroachment on forests (2) Growing human population

(3) Illicit tree Felling (4) Feud between the wild animals

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

131. भारतात स्त्रियांचे प्रमाण कमी होण्याचे प्रमुख कारण कोणते ?

(1) स्त्रियांमधील अधिक मृत्युदर
(2) हुंडाप्रथेचे सार्वत्रिक अस्तित्व
(3) लग्ने अधिक खर्चिक होत आहेत.
(4) स्त्रीभृणहत्या

What is the main reason of declining female ratio in India ?
(1) high mortality rate among the females.
(2) widespread prevalence of dowry.
(3) marriages have become more expensive.
(4) termination of pregnancy of female foetus.

---

132. विदेशी व्यवसायसंस्थांच्या प्रवेशामुळे कोणत्या उपक्रमांना टिकून राहणे अशक्य झाले ?

(1) पूर्वकाळात व्यापारी निर्बंधांचे उच्च संरक्षण असणारे उद्योग.
(2) अनुदानित सरकारी उद्योग.
(3) लघु आणि मध्यम उद्योग
(4) वरील सर्व.

Which enterprises became unable to survive by the entry of foreign firms ?
(1) Previously highly protected by trade barriers.
(2) Subsidised state enterprises.
(3) Small and medium sized enterprises.
(4) All the above

---

133. खाजगीकरण म्हणजे काय ?

(1) खाजगी क्षेत्राला सार्वजनिक क्षेत्राचे अधिकार सोपविणे.
(2) सरकारचा खाजगी क्षेत्रातील हस्तक्षेप कमी करणे.
(3) सरकारने आपले अधिकार कमी करणे.
(4) सार्वजनिक उपक्रमांच्या व्यवस्थापनात सुधारणा करणे.

What is meant by 'Privatisation' ?
(1) Transfer the rights of public sector to private sector.
(2) Minimise the interference of Govt. in private sector.
(3) Minimisation of own rights by the Government.
(4) Improvement in management of Public undertakings.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

134. कोणत्या अंदाजपत्रकामध्ये उत्कृष्ट नऊ सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांना 'नवरत्न' दर्जा देण्यात आला ?

(1) 1992 - 93 चे अंदाजपत्रक
(2) 1997 - 98 चे अंदाजपत्रक
(3) 2000 - 01 चे अंदाजपत्रक
(4) 1995 - 96 चे अंदाजपत्रक

In which budget the best nine public sector undertakings have been given the status of 'Navaratna'.

(1) Budget of 1992 - 93
(2) Budget of 1997 - 98
(3) Budget of 2000 - 01
(4) Budget of 1995 - 96

---

135. भारतात खाजगीकरणाची प्रक्रिया कोणत्या औद्योगिक धोरणाने सुरु झाली ?

(1) 1980 चे औद्योगिक धोरण
(2) 1991 चे औद्योगिक धोरण
(3) 1977 चे औद्योगिक धोरण
(4) औद्योगिक परवाना धोरण

From which industrial policy, the process of 'privatisation', has started in India ?

(1) Industrial policy 1980
(2) Industrial policy 1991
(3) Industrial policy 1977
(4) Industrial licencing policy

---

136. भारत सरकारच्या मे 2011 च्या धोरणानुसार :

(1) निर्यात त्यापुढील 3 वर्षात दुप्पट करावयाची आहे.
(2) आयात त्यापुढील 3 वर्षात दुप्पट करावयाची आहे.
(3) निर्यात त्यापुढील 3 वर्षात दुप्पट तर आयात निम्मी करावयाची आहे.
(4) पुढील 3 वर्षात आयात व निर्यात 2011 एवढीच ठेवावयाची आहे.

As per the GOI strategy of May 2011 the target is to :

(1) Double the country's merchandise exports over the next 3 years.
(2) Double the country's merchandise imports over the next 3 years.
(3) Double the exports but halve the imports over the next 3 years.
(4) To maintain exports and imports at the level of 2011 during the next 3 years.

---

137. 2008 - 09 मध्ये भारताच्या आयातीमध्ये कोणता घटक सर्वाधिक होता ?

(1) अन्नधान्य
(2) पेट्रोल उत्पादने
(3) भांडवली वस्तू
(4) रासायनिक खते

The import of which of the following items was highest in India during 2008 - 09 ?

(1) Food grains
(2) Petrolium products
(3) Capital goods
(4) Fertilizers

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

138. रिझर्व्ह बँकेची मौद्रिक कार्ये __________ शी संबंधीत आहेत.

(1) राजवित्तीय धोरण नियंत्रण व नियमन

(2) पैसा आणि पत नियंत्रण व नियमन

(3) ग्रामीण व अर्धनागरी भागात बँकिंग सेवांचा विस्तार

(4) व्यापारी व सहकारी बँकांचे पर्यवेक्षण व नियंत्रण.

Monetary functions of RBI are related to __________ .

(1) control and regulation of fiscal policy

(2) control and regulation of money and credit.

(3) extending banking facilities to rural and semi urban area.

(4) supervision and control over commercial and co - operative banks.

---

139. भारतात सन् 2004 - 05 ते 2009 - 10 राष्ट्रीय उत्पन्न व दर डोई उत्पन्न :

(1) दोन्ही वाढले

(2) दोन्ही घटले

(3) राष्ट्रीय उत्पन्न वाढले व दर डोई उत्पन्न घटले

(4) राष्ट्रीय उत्पन्न घटले व दर डोई उत्पन्न वाढले

In India from 2004 - 05 to 2009 - 10 the National Income and Per Capita Income :

(1) Both have increased steadily.

(2) Both have decreased steadily

(3) N.I. has gone up but PCI has come down.

(4) N.I. has gone down but PCI has increased.

---

140. 1971 पासून लोकसंख्या वाढीचा दर __________ .

(1) वाढत आहे (2) कमी होत आहे (3) स्थिर आहे (4) वरीलपैकी एकही नाही

The trend of population growth since 1971 is __________ .

(1) increasing (2) decreasing (3) stable (4) none of the above

---

141. भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे शिल्पकार कोण ?

(1) डॉ. राजेंद्र प्रसाद (2) सरदार वल्लभभाई पटेल

(3) पंडीत जवाहरलाल नेहरु (4) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

Who is the architect of India's Foreign Policy ?

(1) Dr. Rajendra Prasad (2) Sardar Vallabhbhai Patel

(3) Pandit Jawaharlal Nehru (4) Dr. Babasaheb Ambedkar

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

142. खालीलपैकी कोणत्या वर्षी महाराष्ट्र शासनाने स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये महिलांसाठी 50 % आरक्षण घोषित केले ?

(1) 2006 (2) 2009 (3) 2011 (4) 2012

In which of the following years Maharashtra Government declared 50% reservation for women in local self Govt. institutions ?

(1) 2006 (2) 2009 (3) 2011 (4) 2012

---

143. अग्नी-5 या आंतरखंडीय क्षेपणास्त्राची क्षमता किती अंतरापर्यंत मारा करण्याची आहे ?

(1) 8000 किमी. (2) 4000 किमी (3) 5000 किमी (4) 7000 किमी

What is the range of the Agni-V intercontinental ballistic missile ?

(1) 8000 km (2) 4000 km (3) 5000 km (4) 7000 km

---

144. 2012 चा फेमिना मिस इंडिया अर्थ हा किताब खालीलपैकी कोणाला मिळाला आहे ?

(1) वान्या मिश्रा (2) रोशेल मारिया राव

(3) प्राची मिश्रा (4) इवियन सारकोस

Name the recipient of the Femina Miss India Earth Award 2012.

(1) Vanya Mishra (2) Rochelle Maria Rao

(3) Prachi Mishra (4) Ivian Sarcos

---

145. खालीलपैकी कोणते कार्य स्थानिक शासन संस्थांच्या अधिकारक्षेत्राबाहेरील आहे ?

(1) पाणीपुरवठा (2) रोजगार हमी

(3) रस्तेबांधणी (4) कायदा व सुव्यवस्था

Which of the following activities is not performed by the local self government institutions ?

(1) Water supply (2) Employment guarantee

(3) Road construction (4) Law and order

---

146. 2011 मध्ये कोणता नवीन देश अस्तित्वात आला ?

(1) दक्षिण सुदान (2) सुदान (3) सुरीनाम (4) स्वाझीलँड

In 2011, which new country came into existence ?

(1) South Sudan (2) Sudan (3) Surinam (4) Swaziland

---

147. भारतातील पहिली महिला मुख्यमंत्री कोण ?

(1) नंदिनी सत्पथी (2) सुचेता कृपलानी

(3) शशिकला काकोडकर (4) जानकी रामचंद्रन

Who was the first woman chief minister in India ?

(1) Nandini Satpathy (2) Suchita Kruplani

(3) Shashikala Kakodkar (4) Janki Ramchandran

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

148. जिल्हा परिषद आपल्या कर उत्पन्नातून सुमारे किती व सरकारी अनुदानातून किती उत्पन्न मिळविते ?

(1) 33.33% - 66.66%
(2) 25% - 75%
(3) 20% - 80%
(4) वरीलपैकी एकही पर्याय बरोबर नाही

How much of a grant income of Zilla Parishad is from its own resources and how much of it comes as a grant from the Govt.

(1) 33.33% - 66.66%
(2) 25% - 75%
(3) 20% - 80%
(4) None of the above

---

149. 'जिल्हा परिषेदचा अध्यक्ष' आपल्या पदाचा राजीनामा कोणाकडे सुपूर्द करतो ?

(1) विभागीय आयुक्त
(2) जिल्हा परिषदेचा मुख्य कार्यकारी अधिकारी
(3) जिल्हा परिषदेचा अध्यक्ष
(4) जिल्हाधिकारी

To whom does the "President of Zilla Parishad" tender his resignation ?

(1) Divisional Commissioner
(2) Chief Executive Officer of Zilla Parishad
(3) President of Zilla Parishad
(4) Collector

---

150. पंचायत राज्यव्यवस्थांना वाटावयाच्या अनुदानासंबंधी तत्वाची पुढीलपैकी कोण शिफारस करीत असते ?

(1) योजना आयोग
(2) राज्य वित्त आयोग
(3) राज्य लोकसेवा आयोग
(4) केंद्रिय मंत्रीमंडळ

Who recommends the principles governing the distribution of grants to the Panchayat Rajya institution ?

(1) Planning Commission
(2) State Finance Commission
(3) State Public Service Commission
(4) Central Ministry

---

151. __________ ही जिल्हा परिषदेची अत्यंत महत्वाची समिती आहे.

(1) शेती समिती
(2) स्थायी समिती
(3) वित्त समिती
(4) समाज कल्याण समिती

The __________ is the most important commitee of the Zilla Parishad.

(1) Agriculture Committee
(2) Standing Committee
(3) Finance Committee
(4) Social Welfare Committee

---

152. खालीलपैकी कोणत्या देशाने नालंदा विद्यापीठाच्या पुनर्निर्माणासाठी एक बिलियन अमेरिकन डॉलर्सची देणगी दिली ?

(1) चीन (2) भूतान (3) जपान (4) अमेरिका

Which among the following countries has donated one billion US dollars for the reconstruction of Nalanda University ?

(1) China (2) Bhutan (3) Japan (4) America

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

153. ऑक्टोबर 2011 मध्ये IBSA Dialogue Forum ची शिखर परिषद पुढीलपैकी कोणत्या ठिकाणी भरली होती ?

(1) केप टाऊन (2) प्रिटोरिया (3) नवी दिल्ली (4) रियो डी जनेरो

In October 2011 the IBSA Dialogue Forum Summit was held at :

(1) Cape Town (2) Pretoria (3) New Delhi (4) Rio de Janeiro

---

154. जिल्हा परिषदेच्या प्रेसिडेंट व व्हाईसप्रेसिडेंट यांच्या निवडणुकीबाबत वाद असल्यास तो प्रथम व त्यावरील अपील कोणाकडे निर्णयास जाते ?

(1) कलेक्टर, कमिशनर

(2) आर.डी.सी, कलेक्टर

(3) कमिशनर, स्टेट गव्हर्नमेंट

(4) स्टेट इलेक्शन कमिशनर, नॅशनल इलेक्शन कमिशनर

If there is a dispute on the election of the President, Vice - president of Z.P, to whom are the first and second appeals referred ?

(1) Collector, Commissioner

(2) RDC, Collector

(3) Commissioner, State Govt.

(4) State Election Commissioner., National Election Commissioner.

---

155. विधान परिषदेतील 78 सभासद जेथून निवडून येतात/नेमणूक होऊन येतात, त्यांचा चढत्या पद्धतीने क्रम लावा :

(1) (i) पदवीधर मतदार संघाकडून निवडून (ii) स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून निवडून
(iii) राज्यपालांकडून नेमणुक (iv) विधानसभेकडून निवडून

(2) (i) पदवीधर मतदार संघाकडून निवडून (ii) राज्यपालांकडून नेमणुक
(iii) स्थानिक स्वराज्य संस्थाकडून निवडून (iv) विधानसभेकडून निवडून

(3) (i) शिक्षक मतदारसंघातून (ii) स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून निवडून
(iii) राज्यपालांकडून नेमणुक (iv) विधानसभेकडून निवडून

(4) वरीलपैकी एकही नाही.

Where from do the 78 members of the Legislative Council come - arrange them in an ascending order.

(1) (i) Graduate constituencies (ii) Local self Govts.
(iii) Appointed by the Governor (iv) Legislative Assembly

(2) (i) Graduate constituencies (ii) Appointed by the Governor
(iii) Local self Govts. (iv) Legislative Assembly

(3) (i) Teachers contituencies (ii) Local self Govts.
(iii) Appointed by the Governor (iv) Legislative Assembly

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

156. 2010 चा ''राजीव गांधी खेल रत्न पुरस्कार'' खालीलपैकी कोणास मिळाला ?

(1) सानिया मिर्झा (2) सायना नेहवाल
(3) अनिता चन्नू (4) जोसेफ अब्राहम

"Rajiv Gandhi Khel Ratna Award" of 2010 was awarded to :

(1) Saniya Mirza (2) Saina Nehwal
(3) Anita Channu (4) Joseph Abraham

---

157. श्रीलंका आणि भारत यांच्या दरम्यान __________ सामुद्रधुनी आहे.

(1) पाल्क (2) आदम (3) मन्नार (4) जाफना

The strait lies between Sri-lanka and India.

(1) Palk (2) Adam (3) Mannar (4) Jaffna

---

158. कवी ग्रेस यांना साहित्य अकादमी पुरस्कार कोणत्या पुस्तकासाठी मिळाला ?

(1) संध्याकाळच्या कविता (2) कावळे उडाले स्वामी
(3) वाऱ्याने हालते रान (4) चर्चबेल

For which book was poet 'Grace' honoured with Sahitya Academy Award ?

(1) Sandhyakalchya Kavita (2) Kavle Udale Swami
(3) Varyane Halte Ran (4) Churchbell

---

159. जिल्हा परिषद विसर्जित झाल्यापासून तिचा उर्वरीत कालावधी किमान किती असावा लागतो जेणेकरून निवडणूक घेण्यात येते अन्यथा आवश्यक नाही ?

(1) 1 महिना (2) 3 महिने (3) 14 दिवस (4) 6 महिने

Where the remainder of the period for which the dissolved Zilla Parishad would have continued is less than __________ the elections are unnecessary.

(1) one month (2) 3 months (3) 14 days (4) 6 months

---

160. भारताने 2010 मध्ये कोणत्या देशासोबत प्रत्यार्पण संधी केली ?

(1) मलेशिया (2) ब्रिटन (3) म्यानमार (4) श्रीलंका

With which country India signed extradition treaty in 2010 ?

(1) Malaysia (2) Britain (3) Myanmar (4) Shrilanka

---

161. कच्छतिऊ बेटाच्या मालकी हक्कावरुन कोणत्या दोन देशात संघर्ष झाला होता ?

(1) भारत - चीन (2) भारत - श्रीलंका
(3) मालदिव - श्रीलंका (4) भारत - पाकिस्तान

Kachhativu Island was a bone of contention between which two countries ?

(1) India - China (2) India - Srilanka
(3) Maldives - Srilanka (4) India - Pakistan

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

162. कोणत्याही सभागृहाचा सदस्य नसतांना एखाद्याला किती काळ मंत्री पदावर राहता येते ?

(1) 1 महिना (2) 3 महिने
(3) 6 महिने (4) राहाताच येत नाही

For how long can a person continue to be the Minister without being a member of either of the houses ?

(1) One month (2) Three months
(3) Six months (4) Cannot become one

---

163. कोणता देश भारत व चीन यांच्यातील 'बफर राष्ट्र' म्हणून ओळखला जातो ?

(1) तिबेट (2) नेपाळ (3) भुतान (4) पाकिस्तान

Which country is known as a 'Buffer State' between India and China ?

(1) Tibet (2) Nepal (3) Bhutan (4) Pakistan

---

164. ग्रामपंचायतीच्या स्थापनेसाठी गावाची लोकसंख्या किमान ________ असावी लागते.

(1) 1000 (2) 500 (3) 250 (4) 10, 000

For the formation of a Gram Panchayat, minimum required population is ________ .

(1) 1000 (2) 500 (3) 250 (4) 10,000

---

165. ________ ही भारतातील शेती पतपुरवठा करणारी सर्वोच्च बँक आहे.

(1) आर बी आय (2) सीडबी
(3) नाबार्ड (4) आय सी आय सी आय

________ is the Apex Bank for Agriculture Credit in India.

(1) RBI (2) SIDBI
(3) NABARD (4) ICICI

---

166. अणुउर्जाशक्ती केंद्र 'रावतभाटा' हे कोणत्या राज्यात आहे ?

(1) महाराष्ट्र (2) उत्तरप्रदेश (3) तामीळनाडू (4) राजस्थान

In which state the nuclear power station 'Rawatbhata' is situated ?

(1) Maharashtra (2) Uttarpradesh (3) Tamil Nadu (4) Rajasthan

---

167. भारतीय संविधान कशाच्या समानतेचे आश्वासन देते ?

(1) सामाजिक (2) आर्थिक (3) दर्जाची (4) राजनैतिक

The Indian Constitution assures equality of :

(1) Social (2) Financial (3) Status (4) Political

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

168. संयुक्त राष्ट्रसंघाने 2011 हे वर्ष आंतरराष्ट्रीय ________ वर्ष म्हणून जाहीर केले.

(1) जंगल (2) महिला (3) बालक (4) अन्न सुरक्षा

The year 2011 was declared as International ________ year by the United Nations.

(1) forests (2) women (3) children (4) food security

---

169. जिल्हा परिषदेमध्ये कौंसिलर्सची संख्या किती असू शकते ?

(1) 75 पेक्षा अधिक नाही 50 पेक्षा कमी नाही (2) 50 पेक्षा अधिक नाही 25 पेक्षा कमी नाही

(3) 100 पेक्षा अधिक नाही 50 पेक्षा कमी नाही (4) 25 पेक्षा अधिक नाही 5 पेक्षा कमी नाही

How many councillors can there be in a Zilla Parishad ?

(1) Not more than 75 and less than 50 (2) Not more than 50 and less than 25

(3) Not more than 100 and less than 50 (4) Not more than 25 and less than 5

---

170. जिल्हा परिषदेच्या स्थायी समितीचा पदसिद्ध अध्यक्ष कोण असतो ?

(1) अध्यक्ष (2) उपाध्यक्ष

(3) मुख्य कार्यकारी अधिकारी (4) मुख्य अधिकारी

Who is the ex - officio chairperson of the standing committee of Zill Parishad ?

(1) President (2) Vice president

(3) Chief Executive Officer (4) Chief Officer

---

171. 17 वी सार्क शिखर परिषद कोठे भरली होती ?

(1) अडडू शहर, मालदिव (2) काठमांडू, नेपाळ

(3) ढाका, बांगलादेश (4) कोलंबो, श्रीलंका

The 17th SAARC Summit was held at :

(1) Addu City, Maldives (2) Kathmandu, Nepal

(3) Dhaka, Bangladesh (4) Colombo, SriLanka

---

172. समानतेच्या हक्काखाली राज्याला कोणाकरता विशेष तरतूद करता येते ?

(1) स्त्रिया (2) बालक

(3) स्त्रिया व बालक (4) कोणाकरताच नाही

In respect of whom does the Constitution allow the state to make special provisions for equality ?

(1) Women (2) Children

(3) Women and children (4) For none

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

173. 'आग्रा शिखर परिषदेत' सहभागी झालेले नेते कोण?
(1) अटलबिहारी वाजपेयी - नवाझ शरीफ
(2) नवाझ शरीफ - नटवर सिंग
(3) अटलबिहारी वाजपेयी - परवेझ मुशर्रफ
(4) परवेझ मुशर्रफ - डॉ. मनमोहनसिंग

Which of the following leaders participated in 'Agra Summit' ?
(1) Atalbihari Vajpayee - Navaz Sharif
(2) Navaz Sharif - Natwarsing
(3) Atalbihari Vajpayee - Parvez Musharuf
(4) Parvez Musharuf - Dr. Manmohansingh

---

174. योग्य जोडी ओळखा :
(1) तामिळ - पाकिस्तान (2) सिंहली - श्रीलंका
(3) इंग्रजी - फ्रान्स (4) उर्दू - बांग्लादेश

Find out the correct pair :
(1) Tamil - Pakistan (2) Sinhalese - Srilanka
(3) English - France (4) Urdu - Bangla Desh

---

175. विधान परिषद धनविधेयकाला ते प्राप्त झाल्यापासून जास्तीत जास्त ________ दिवस विलंब करु शकते.
(1) 14 दिवस (2) 15 दिवस (3) 1 महिना (4) 2 महिने

The legislative council can with hold the money bill for a period of ________ from the date of receipt of the bill.
(1) 14 days (2) 15 days (3) 1 month (4) 2 month

---

176. सर्व गुन्ह्यांची सूची तयार करण्याचा आधार काय आहे?
(1) अटक फॉर्म (2) प्रथम खबरी अहवाल
(3) हिस्टरी शिट (4) घटनास्थळ पंचनामा

What is the basis of all crime indexing ?
(1) Arrest form (2) First information report
(3) History sheet (4) Spot Panchnama

---

177. खालीलपैकी कोणत्या क्षमतेमुळे कुत्रा हा पोलीसांच्या कामात उपयुक्त ठरला आहे?
(1) घ्राण शक्ती (2) श्रवण शक्ती
(3) चपळता (4) दृष्टी

Which of the following power of dogs have made them valuable in police work ?
(1) Olfactory power (2) Aural power
(3) Agility (4) Vision

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

178. दारुच्या सातत्याने मनुष्याच्या शरीरातील कोणत्या संस्थेवर परिणाम होतो ?
(1) पचनसंस्था (2) मज्जासंस्था
(3) रक्ताभिसरण संस्था (4) श्वसन संस्था

Which system of human body is affected due to repeated consumption of alcohol ?
(1) Digestive System (2) Nervous System
(3) Blood Circulation System (4) Respiratory System

179. पावलांचे ठसे उचलणे, जमा करण्याच्या किती पद्धती आहेत ?
(1) तीन (2) सहा (3) दोन (4) सात

How many are the methods of foot print lifting and collecting ?
(1) Three (2) Six (3) Two (4) Seven

180. गुन्हेविषयक अभिलेख दूर अंतरावर पाठवावयाचा असल्यास खालीलपैकी कशाच्या माध्यमातून पाठविता येतो ?
(1) दूरदर्शन (2) मिनीएचर फोटोग्राफ
(3) बिनतारी संदेश (4) इंटरनेट

The criminal records are now sent over to long distances through :
(1) Television (2) Miniature Photographs
(3) Wireless message (4) Internet

181. खालीलपैकी कोणत्या शास्त्रज्ञाने आर.डी.एक्स. या स्फोटकाचा शोध लावला ?
(1) हेनिंग (2) वुईल ब्रॅट्ट (3) बचमन (4) पेन ट्राइट

Which one of the following scientists invented the explosive R.D.X. ?
(1) Hening (2) Wuiel Bratt (3) Buchaman (4) Pen Triet

182. 'हस्ताक्षर तज्ञ' हा कोणाच्या आधिपत्याखाली काम करतो ?
(1) सी.आय.डी. क्राईम पुणे (2) पोलीस आयुक्त पुणे
(3) एस.आय.डी. मुंबई (4) केमिकल ॲनालायझर पुणे

Under whose authority "Hand Writing Expert" works ?
(1) CID Crime Pune (2) Police Commissioner Pune
(3) SID Mumbai (4) Chemical Analyser Pune

183. 'अंगुलीमुद्रा' शास्त्राचा शोध कोणी लावला ?
(1) बर्टीलॉन (2) गॅलटॉन (3) डॉ. लट्टे (4) डॉ. कार्ल

Who invented the "Finger print science technique" ?
(1) Bartylon (2) Galton (3) Dr. Latte (4) Dr. Karl

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

184. स्पेक्ट्रोफोटोमेट्री मध्ये खालीलपैकी कोणत्या किरणांचा वापर केला जातो ?
(1) इंफ्रा रेड किरणे (2) क्ष – किरणे
(3) अतिनिल किरणे (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following rays are used extensively in spectrophotometry ?
(1) Infra-red rays (2) X - rays
(3) Ultraviolet rays (4) None of the above

---

185. बर्टीलॉनने सुरु केलेल्या अँथ्रोपोमेट्रीक्सवरून खालीलपैकी काय घेण्यात आले आहे ?
(1) व्हॉइस प्रिंट (2) पोर्टेट पार्ले
(3) ओळखपरेड (4) फोटोफीट

Which of the following is adopted from anthropometrics initiated by Bertillon ?
(1) Voice print (2) Portrait Parle
(3) Identification Parade (4) Photofit

---

186. सर्वोच्च न्यायालयाने खालीलपैकी कोणते तंत्रज्ञान पुरावा म्हणून मान्य केलेले आहे ?
(1) व्हिडीओ टेप्स (2) ऑडीओ टेप्स
(3) सुपरइंपोझिशन फोटोग्राफी (4) वरील सर्व

Which technology has been accepted by Hon. Supreme Court of India as an evidence ?
(1) Video tapes (2) Audio tapes
(3) Superimposition photography (4) All the above

---

187. पॉलीग्राफ यंत्र सुरु होताच शरीरात किती प्रकारचे बदल होतात ?
(1) तीन (2) सहा (3) चार (4) दोन

As soon as polygraph machine starts, how many types of changes take place in human body ?
(1) Three (2) Six (3) Four (4) Two

---

188. लाचलुचपतीच्या प्रकरणात सापळा रचताना कोणत्या पावडरचा वापर केला जातो ?
(1) बारबीच्युरेटस (2) गनपावडर
(3) अँथ्रसीन पावडर (4) टालकम पावडर

Which powder is used while laying a trap of anticorruption ?
(1) Barbichurets (2) Gunpowder
(3) Anthracene (4) Talcum Powder

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

189. प्रतिमा वर्धन करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या उपकरणाचा वापर करण्यात येतो ?

(1) संगणक (2) नाईट व्हिजन उपकरण

(3) इंफ्रा रेड कॅमेरा (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following instruments is used for image enhancement ?

(1) Computer (2) Night vision device

(3) Infra-red camera (4) None of the above

---

190. आवाजाची ओळख पटविण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या उपकरणाचा वापर केला जातो ?

(1) ऑडीओ रेकॉर्डर (2) साऊंड स्पेक्ट्रोग्राफ

(3) मायक्रो कॅसेट रेकॉर्डर (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following instruments is used for voice identification ?

(1) Audio recorder (2) Sound spectrograph

(3) Micro Cassette recorder (4) None of the above

---

191. गन पावडरमध्ये मुख्यत्वेकरुन खालीलपैकी कोणता घटक पदार्थ असतो ?

(1) अमोनिअम नायट्रेट (2) पोटॅशियम क्लोरेट

(3) पोटॅशिअम नायट्रेट (4) सोडीअम क्लोरेट

Which of the following substances is a main ingredient of gun powder ?

(1) Ammonium Nitrate (2) Potassium Chlorate

(3) Potassium Nitrate (4) Sodium Chlorate

---

192. अग्नीशस्त्राचा वापर करुन खून झाल्यावर गुन्हा स्थळावरुन खालीलपैकी कोणता पुरावा जमा केला जातो ?

(1) अंमली पदार्थ (2) बंदुकीची गोळी व पुंगळी

(3) ज्वलनशील पदार्थ (4) माती

When weapon is used in murder, which evidence is collected from the crime scene ?

(1) Narcotic drug (2) Bullet and empty shell

(3) Inflammable substance (4) Soil

---

193. __________ स्फोटक पदार्थाशी संबधित नाही.

(1) ब्लॅक पावडर (2) आर.डी.एक्स.

(3) ब्राऊन शुगर (4) टी एन टी

__________ is not related with explosive substance.

(1) Black powder (2) RDX

(3) Brown sugar (4) TNT

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

194. खालीलपैकी कोणता स्फोटक पदार्थ आहे ?

(1) ॲसिटिक ॲसिड (2) गन पावडर

(3) हेरॉईन (4) डी.एन.ए

Which of the following substances is an explosive ?

(1) Acetic acid (2) Gun Powder

(3) Heroin (4) D.N.A

---

195. आरडीएक्स स्फोटकाचा शोध केव्हा लावला गेला ?

(1) सन 1898 मध्ये (2) सन 1998 मध्ये

(3) सन 1948 मध्ये (4) सन 1928 मध्ये

When was RDX explosive discovered ?

(1) In the year 1898 (2) In the year 1998

(3) In the year 1948 (4) In the year 1928

---

196. आसन्नमृत्यू अवस्थेत असलेल्या व्यक्तीने त्याच्या त्या अवस्थेत कारणीभूत घटना किंवा व्यक्तीबाबत दिलेल्या माहितीस __________ असे म्हणतात.

(1) पंचनामा (2) तक्रार (3) मृत्यूपूर्व जबानी (4) साक्ष

A person who is dying as a result of some unlawful act gives information relating to the material fact of cause of his death or that has bearing on the circumstances, is called as __________ .

(1) Panchnama (2) Complaint (3) Dying declaration (4) Witness

---

197. अग्नीशस्त्र संदर्भाने "बोर" म्हणजे __________ .

(1) नळीची लांबी (2) नळीचा व्यास

(3) बंदुकीची पावडर (4) बंदुकीची गोळी

In firearm weapons "Bore" is related to :

(1) Length of barrel (2) Diameter of barrel

(3) Gun powder (4) Bullet

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

198. 'ल्याथीरिझम' ही व्याधी ________ च्या सेवनामुळे होते.

(1) मुगाची डाळ (2) केसरी डाळ (3) चना डाळ (4) मशरुम्स (आळंबे)

"Lathyrism" is the entity caused by consumption of :

(1) Moong dal (2) Kesari dal (3) Gram (4) Mushrooms

---

199. सोमल विष ________ मध्ये एकत्रित व जमा होते.

(1) नख, केश (2) दुध, वीर्य

(3) मल, मुत्र (4) नासीका स्त्राव, लाळ

Some Arsenic gets concentrated and deposited in ________.

(1) Nails, Hairs (2) Milk, Semen

(3) Stool, Urine (4) Nasal Secretions, Saliva

---

200. ________ साक्षीदाराची पहिली आणि मुख्य तपासणी न्यायालयात कोण करतो ?

(1) साक्षीदारास ज्या बाजूने साक्ष देण्यास बोलविले त्यांचा वकील.

(2) साक्षीदारास ज्या बाजूने साक्ष देण्यास बोलविले असेल त्याच्या विरुद्ध बाजूचा वकील.

(3) पोलिस

(4) न्यायाधीश

Who does the examination in chief in the court of law ?

(1) The lawyer for the side which has summoned him.

(2) The lawyer for the opposite party

(3) Police

(4) Judge

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial